

Paul Klein : een kunstenaar in Damme

Robert De Laere

Paul-Georges Klein werd geboren te Longwy-le-Haut (Fr.) in 1909. Zijn ouders hadden de Belgische nationaliteit. Over zijn jeugd jaren vertelde hij in een interview:

'Op m'n achtste droomde ik ervan ooit m'n naam in een encyclopedie te vinden. Schilderen en beeldhouwen waren me een lieve lust. Ik kon een onbezorgde jeugd hebben, maar ik verkoos de vrijheid en wilde naar Parijs. Uiteindelijk kwam ik terecht in Grenoble bij de krant Le Petit Dauphinois als arbeider bij het gieten van vormen.

Ik werd achtereenvolgens corrector, karikaturist, letterzetter en tekenaar. Tenslotte werd ik belast met de artistieke leiding van het blad. 's Nachts werkte ik aan de krant en overdag schilderde ik.'

Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in 1939 kwam er een voorlopig einde aan zijn schilderwerk. Er was geen degelijk materiaal op de markt en maar weinig interesse voor kunst. Hij schakelde dan noodgedwongen over naar de verluchting van boeken. Dat leverde hem in Frankrijk de titel op van *meesterambachtsman van het boek*. Het parcours dat hij voordien gevolgd had liet hem toe uitstekend kunstambachtelijk werk af te leveren. In die context verdiende hij een drietal onderscheidingen:

1. 1949 laureaat van de Franse *Prix Hall mark* en van de *Prix de la Peinture contemporaine*
2. 1954 geselecteerd voor de internationale tentoonstelling tekenen van New Delhi
3. 1958 stichter van de eerste *Brugse Biennale*

In 1945 trouwde Paul Klein met de schilderes Monique De Grootte. Zij vertrokken naar Brussel in 1958 en later naar Knokke.

Villa Uilenkot, Sleestraat 20 Damme

Omstreeks 1961 verhuisde het gezin naar *Villa Uilenkot* in de Sleestraat 20 te Damme. Oorspronkelijk was het een kleine hoeve langs de Damse vaart, verdoken achter een afsluiting van riet en te midden van een groot hof. Paul Klein maakte er een woonhuis annex ateliers van.

Hier ontstond zijn sublieme *Edition Uilenspiegel*. Naar zijn mening ambachtelijk werk van een beeldsnijder. Zes jonge kunstenaars voerden opdrachten uit voor de meester. Zij vormden samen zijn school(tje) *De beeldhouwers van Damme* - dat zowat drie jaar zou bestaan - naar het model van de *Imageries d' Epinal (Fr)*. Paul Klein was hiermee niet aan zijn proefstuk: hij leidde voordien al een eerste atelier in Vence (Fra) waar hij Jules Romaines leerde kennen.

'Mijn Uilenspiegel is op de eerste plaats ambachtswerk. Maar ik ben voor alles schilder en ik hoop dit te blijven. Maar de omstandigheden... Weet je dat het initiatief van dit werk komt van de toenmalige eerste minister Theo Lefèvre. Hij toonde veel belangstelling voor mijn vroeger illustratiewerk. Toen ik hem terloops liet horen dat ik van plan was een Legende van Uilenspiegel te illustreren beet hij in het idee.

Toen de minister een ontwerp in die zin onder ogen kreeg plaatste hij zijn handtekening onder het contract: honderd exemplaren in folioformaat op luxepapier, geïllustreerd met dertig lettrine-miniaturen en dertig prenten ter grootte van een pagina, met de hand gekleurd. En verder nog vijftien speciale exemplaren. Een reusachtige opdracht die mijzelf en mijn medewerkers drie jaar arbeid gekost heeft.' (Paul Klein z.d.)

In 1970 keerde hij terug naar Frankrijk: eerst naar Temploux en tenslotte naar Saint-Rémy-de-Provence waar hij gestorven is in 1994. In de kunstwereld staat hij bekend als – naar ons gevoelen een geniale – autodidact.

Paul Klein schilder

Op jeugdige leeftijd ging hij –vroegrijp kunstschilder – naar Temploux. Hij had een zeer persoonlijk karakter en tot de laatste dag van zijn leven bleef hij bezig met kunst. De doeken die hij schonk aan zijn geboorteplaats en de beeldhouwwerken tonen zijn liefde voor de jazz en de comedia dell arte. De tentoonstelling in het *Musée Municipal des Emaux (émail)* van Longwy is opgebouwd rond de thema's feesten en muziek. Hiemee bereikte hij de top van zijn kunnen.

Deze hiernavolgende vier oneliners over zijn werk zijn kenschetsend:

'De doeken of illustraties bezien van Paul Klein is een tonicum van vreugde: het is een schilderij boordevol leven en gezondheid' (Georges Sion, Belgisch schrijver).

'De zon is van iedereen, maar het licht behoort enkel toe aan zij die haar kunnen vangen. Paul Klein is de perfecte dief van het licht.' (Yvan Adouard, fantast)

'Hij kan alles aan, alles afbeelden: de sfeer van het noorden,de ambiance van een jazzband, eenzaamheid op een bank, de steden en de duizend-en-één golvingen van het vlakke land, het platte land en de rest' .(Georges Brassens,Franse zanger)

'Ik weet alleen dat Klein het uur voor de lente is'. (Jacques Brel, Belgisch zanger)

Deze schilder kan niet in een of andere school ondergebracht worden: '*Ses influences, il les a puisées dans celle de ses connivences (medeplichtigheid) artistiques. Il est pour un art traditionnel qui se veut avant tout humain. S'il fallait vraiment le définir: il est un luministe*'. (Liste des artistes Galerie du Pistolet d'Or) Paul Klein heeft zijn werken geëxposeerd in Europa, de Verenigde Staten en Zuid-Amerika. Ze zijn voor het grootste deel opgenomen in privé verzamelingen

Zijn schilderwerk bestaat - kort samengevat - uit: portretten, landschappen genrestukken met als voornaamste onderwerpen muzikanten die voor spektakel zorgen en stilleven; de volgende titels spreken boekdelen:

Bateau en cale sèche, litho, 32 x 74.

Les ramasseuses de moules, litho, 43 x 83.

Paysage au moulin, olie op doek, 95 x 198

Werken in belangrijke collecties:

Fortis Bank, Brussel

Escaut, 1968, gouache op papier, 34 x 76.

Les pêcheurs de crevettes, 1968, gouache op papier, 34 x 76.

Les écailleurs (open maken van oesters), 1968, tekening.

Retour de pêche, 1968, schilderij.

Le chantier, 1968, tekening.

Damme, 1972, schildering.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Brussel
Count Basie and his band New-Orleans, 1985, schildering

Senaat Brussel
Paysage d'hiver, schildering.

Paul Klein illustrator

Hij illustreerde een groot aantal boeken, voor het grootste deel van klassieke Franse schrijvers zoals de hiervoor al besproken Uilenspiegel van Charles de Coster. En verder nog van: François Villon, Honoré de Balzac, Tristan Bernard, Voltaire, Sacha Guitry, Roland Dorgelès, Jean de la Fontaine. Van Jules Romains *Les Copains* verlucht met veertien kopergravures

Hij maakte ook nog een schitterende bibliofiele uitgave van *La Chanson de Roland* met 650 houtgravures en 200 exemplaren ingekleurd met het penseel. Dit werk wordt beschouwd als zijn meesterwerk.

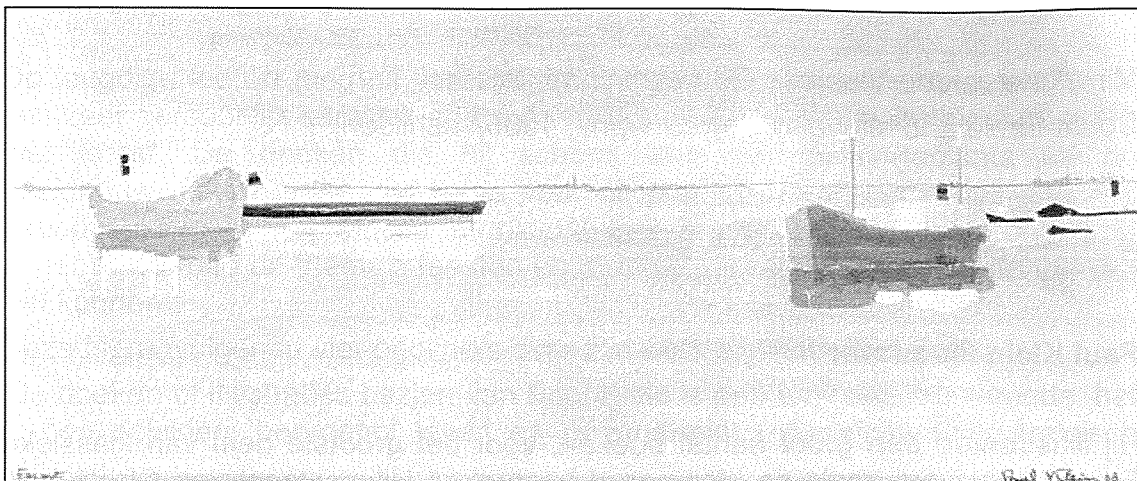
Tentoonstellingen

Paul Klein heeft zijn werken geëxposeerd in Europa, de Verenigde Staten en Zuid-Amerika. Ze zijn voor het grootste deel opgenomen in privé verzamelingen.

Enkele schilderijen

Paysage au moulin, olie op doek, 95 x 198

Escaut, 1968, gouache op papier, 34 x 76.

Les pêcheurs de crevettes, 1968, gouache op papier, 34 x 76

Retour de pêche, 1968, schilderij.

Le chantier, 1968, tekening.

Damme, 1972, schilderij.

Count Basie and his band New-Orleans, 1985, schilderij

Paysage d'hiver, schilderij.

Vereenvoudigde literatuurlijst

Bibliografie Koninklijke Bibliotheek van België.

Dictionnaire des Peintres belges.

Galerie du Pistolet d'Or, Parijs. Liste des artistes. Google.

J.v.d.M. Paul Georges Klein en de beeldsnijders van Damme. Tijdschrift onbekend, nr.19, 112-115.

Paul Klein, 50 années de peinture. (1975). Catalogus expo M.B.A. Arras.

Piron. (1999). deel 1, 772